

C-504/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. augusztus 17.

A kérdést előterjesztő bíróság:Verwaltungsgericht Stade (stadei közigazgatási bíróság,
Németország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2021. augusztus 17.

Kérelmezők:

elsőrendű kérelmező

másodrendű kérelmező

harmadrendű kérelmező

negyedrendű kérelmező

ötödrendű kérelmező

Ellenérdekű fél:

Bundesrepublik Deutschland

Az alapeljárás tárgya

604/2013/EU rendelet – Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapítása – Átvétel iránti megkeresés – Elutasító válasz – Az érintett személy jogorvoslati kérelme

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

a. Érvényesíthetőség

1. Úgy kell-e értelmezni az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet („Dublin III” rendelet) 27. cikkét, adott esetben az Európai Unió Alapjogi Chartájának (Alapjogi Charta) 47. cikkével és 51. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, mindazonáltal a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv rendelkezéseire tekintettel, hogy a megkeresett tagállam köteles a megkereső tagállamban tartózkodó és a „Dublin III” rendelet 8., 9. vagy 10. cikke alapján átadást kérő kérelmezők – köztük gyermekek – részére vagy e kérelmezőknek a megkeresett tagállamban tartózkodó, a „Dublin III” rendelet 8., 9. vagy 10. cikke értelmében vett családtagjai részére a megkeresett tagállamban az átvétel iránti megkeresés elutasítása elleni hatékony bírósági jogorvoslatot rendelkezésre bocsátani?

2. Az a.1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Ebben az esetben a „Dublin III” rendeletben foglalt elegendő szabályozás hiányában az a.1. kérdésben ismertetett, hatékony jogorvoslathoz való jog közvetlenül az Alapjogi Charta 7., 9. és 33. cikkével összefüggésben értelmezett 47. cikkéből következik-e (lásd: a Bíróság 2016. június 7-i Mehrdad Ghezalbash ítélete, C-63/15, 51. és 52. pont, juris; a Bíróság 2017. július 26-i Tsegezag Mengesteab ítélete, C-670/16, 58. pont, juris)?

3. A a.1. vagy a.2. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta – adott esetben a lojális együttműködés elvével összefüggésben (lásd: a Bíróság 2018. november 13-i ítélete, C-47/17 és C-48/17, juris [ECLI:EU:C:2018:900]) értelmezett – 47. cikkét, hogy a megkeresett tagállam köteles értesíteni a megkereső tagállamot a kérelmezők által az átvétel iránti megkeresés elutasítása ellen benyújtott jogorvoslati kérelemről, és hogy a megkereső tagállam a jogorvoslati eljárás elutasítással történő befejezéséig nem hozhat érdemi határozatot a kérelmezők menedékjog iránti kérelme tárgyában?

4. A a.1. vagy a.2. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A jelen ügyben fennállóhoz hasonló esetben úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta 47. cikkét, adott esetben a „Dublin III” rendelet (5) preambulumbekzdésében kifejezésre jutó értékelések figyelembevételével, hogy e rendelkezés arra kötelezi a megkeresett tagállam bíróságait, hogy sürgösségi eljárás keretében biztosítsák a jogvédelmet? Írnak-e elő határidőt a megkeresett tagállam bíróságai számára a jogorvoslati kérelem elbírálására?

b. A felelősség átszállása

1. A „Dublin III” rendeletnek a 118/2014/EU rendelettel (végrehajtási rendelettel) módosított 1560/2003/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 21. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése – főszabály szerint – a felelősségnek a megkereső tagállamra való, nem megtámadható átszállását eredményezi-e, amennyiben a megkeresett tagállam határidőn belül elutasítja mind a megkeresett tagállam eredeti megkeresését, mind pedig az ismételt vizsgálat iránti megkeresést (a Bíróság 2018. november 13-i ítélete, C-47/17 és C-48/17, 80. pont, juris)?

2. A b.1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Ugyanez vonatkozik-e arra az esetre, ha a megkeresett tagállam elutasító határozatai jogellenesek?

3. Az b.2. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Hivatkozhat-e a menedékkérő a megkereső tagállamban a megkeresett tagállammal szemben a felelősségnek – a család egységével kapcsolatos felelősségi feltételek (a „Dublin III” rendelet 8–11. és 16. cikke, valamint 17. cikkének (2) bekezdése) figyelmen kívül hagyása miatt – jogellenes átszállására?

c. Ismételt kérelem

1. Úgy kell-e értelmezni a „Dublin III” rendelet 7. cikkének (2) bekezdését és 20. cikkének (1) bekezdését, hogy e rendelkezések nem zárják ki a III. fejezet rendelkezéseinek alkalmazhatóságát és a „Dublin III” rendelet VI. fejezetének II. szakasza szerinti, átvétel iránti megkeresésekre vonatkozó eljárás lefolytatását azokban az esetekben, amikor a kérelmezők már nyújtottak be menedékjog iránti kérelmet a megkereső tagállamban, és e kérelmet a megkereső tagállam a 2013/32/EU irányelv 38. cikkével összefüggésben értelmezett 33. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján eredetileg mint elfogadhatatlant elutasította, azonban időközben – például a „2016.

március 18-i EU-Törökország nyilatkozat” tényleges okafigyottá válását követően (lásd: EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission, 2021. június 1.) – ismételt kérelemre vonatkozó jogszerű eljárást folytatnak le a megkereső tagállamban?

2. A c.1. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a „Dublin III” rendelet 7. cikkének (2) bekezdését és 20. cikkének (1) bekezdését a c.1. kérdésben ismertetett esetben, hogy a család egységével kapcsolatos felelősségi feltételek (a „Dublin III” rendelet 8–11. és 16. cikke) eseteiben e rendelkezések nem zárják ki a III. fejezet rendelkezéseinek alkalmazhatóságát és a „Dublin III” rendelet VI. fejezetének II. szakasza szerinti, átvétel iránti megkeresésekre vonatkozó eljárás lefolytatását?

3. Akkor is alkalmazni kell-e „Dublin III” rendelet 17. cikkének (2) bekezdését, ha a kérelmezők már nyújtottak be menedékkérelmet a megkereső tagállamban, és e kérelmet a megkereső tagállam a 2013/32/EU irányelv 38. cikkével összefüggésben értelmezett 33. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján eredetileg mint elfogadhatatlant elutasította, azonban időközben – például a „2016. március 18-i EU-Törökország nyilatkozat” tényleges okafigyottá válását követően (lásd: EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission, 2021. június 1.) – ismételt kérelemre vonatkozó jogszerű eljárást folytatnak le a megkereső tagállamban?

4. A c.3. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Biztosít-e a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (2) bekezdése a menedékkérők részére – a megkeresett államban – bíróság előtt érvényesíthető alanyi jogot? E tekintetben léteznek-e a nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörének gyakorlására vonatkozó uniós jogi előírások – például a család egységének és a gyermek érdekeinek figyelembevétele –, vagy ez kizárólag a nemzeti jog hatálya alá tartozik?

- d. A megkeresett tagállamban tartózkodó családtagok alanyi jogai

A már a megkeresett tagállamban tartózkodó családtag is rendelkezik-e a „Dublin III” rendelet 8. és azt követő cikkeinek és az ezekhez kapcsolódó, az átadásra vonatkozó rendelkezéseknek (a „Dublin III” rendelet 18. cikke, 29. és azt követő cikkei, adott esetben a „Dublin III” rendeletnek az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 13., 14. és 15. cikkével összefüggésben),

illetve a „Dublin III” rendelet 17. cikke (2) bekezdésének betartásához való, bíróság előtt érvényesíthető joggal?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, különösen a 7., 9., 33., 47. és 51. cikk

Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozás) (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.), különösen a 7., 8., 9., 10., 11., 16., 17., 18., 20., 21., 27., 29., 30., 31., 32. és 33. cikk

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.), különösen a 33. és 38. cikk

A 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2014. L 39., 1. o.) módosított, egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet (HL 2003. L 222., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 200. o.; helyesbítés: HL 2006. L 215., 48. o.), különösen az 5. cikk

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.).

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A legutóbb a 2021. július 16-i törvény (BGBL. I., 3026. o.) 3a. cikkével módosított Verwaltungsgerichtsordnung (közigazgatási bírósági rendtartás, VwGO) az 1991. március 19-i közzététel szerinti változatban (BGBL. I., 686. o.), különösen a 123. §

A legutóbb a 2021. július 9-i törvény (BGBL. I., 2467. o.) 9. cikkével módosított Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény, AsylG) a 2008. szeptember 2-i közzététel szerinti változatban (BGBL. I., 1798. o.), különösen a 80. §

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperesek szír állampolgárok. Az elsőrendű és az ötödrendű kérelmező házastársak. A másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők a házaspár kiskorú gyermekei.
- 2 Az ötödrendű kérelmező 2015. október 20-án érkezett a Németországi Szövetségi Köztársaságba, ahol 2016. október 11-én kiegészítő védelmi jogállást kapott.
- 3 Az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők hosszú ideig Libanonban tartózkodtak. 2019. június 4-én Törökországon keresztül érkeztek a Görög Köztársaságba (Kósz szigetére). Ott 2020. február 26-án menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be. Ezt a kérelmet a 2013/32 irányelv 38. cikkének (1) bekezdése alapján mint elfogadhatatlant elutasították. 2021. február 8-án az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők menedékjog iránti újabb kérelmet nyújtottak be, amelyet a görög hatóságok nyilvánvalóan elfogadható ismételt kérelemként kezeltek.
- 4 2021. május 6-án a Görög Köztársaság a 604/2013 rendelet 9. cikke alapján megkereste az ellenérdekű felet az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők átvétele céljából. Az ellenérdekű fél ezt 2021. május 12-i levelében azzal az indokolással utasította el, hogy az ismételt kérelmet megelőzően döntés született az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők menedékjog iránti első kérelméről.
- 5 A Görög Köztársaság 2021. május 18-i levelében a megkeresése újbóli megvizsgálását kérte. Arra hivatkozott, hogy sem a 2011/95 irányelv, sem a görög jog nem tesz különbséget az első és az ismételt kérelem között. A dublini szabályok még alkalmazandók. Ennélfogva az ellenérdekű félnek a 604/2013 rendelet 9. cikke, illetve 17. cikkének (2) bekezdése alapján át kell vennie az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezőket.
- 6 Az ellenérdekű fél 2021. május 20-i levelében ismét elutasította a Görög Köztársaság átvétel iránti megkeresését.
- 7 2021. július 7-én a kérelmezők ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 8 A kérelmezők azt kérik, hogy az ellenérdekű fél adjon helyt a Görög Köztársaság átvétel iránti megkeresésének, és állapítsa meg felelősségét az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők menedékjog iránti kérelme tekintetében. A kérelmezők úgy vélik, hogy a hatékony jogvédelem érdekében (az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke) gyors döntés szükséges.

- 9 Az ellenérdekű fél arra hivatkozik, hogy az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők menedékjog iránti első kérelmét Görögországban már elutasították. A 604/2013 rendelet alapján történő családegyesítés tehát kizárt. A releváns rendelkezések a szövegük szerint az első eljárás befejezését követően már nem alkalmazhatók.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

A jogorvoslati kérelem elfogadhatósága

- 10 A kérdést előterjesztő bíróság abból indul ki, hogy a kérelmezők által az ellenérdekű fél elutasító válaszaival szemben benyújtott jogorvoslati kérelem elfogadhatatlan.
- 11 A 604/2013 rendelet kifejezetten csak az átadásra vonatkozó határozat elleni jogorvoslatot (27. cikk) ír elő. Az uniós jogalkotónak tudomása volt arról, hogy nincs szabályozva, hogy a humanitárius záradék alkalmazható-e valamely menedékkérő kérelmére (lásd: a dublini rendszer értékeléséről szóló, 2007. június 6-i bizottsági jelentés, COM(2007) 299 végleges, 2.3.1. szakasz, „Az alkalmazás egységessége” cím alatt).
- 12 Kétségtelen, hogy a 604/2013 rendelet biztosíthatja a nemzetközi védelmet kérő személy számára azt a jogot, hogy a bírósági eljárás keretében e rendelet rendelkezéseinek tiszteletben tartására hivatkozzon (lásd ebben az értelemben: az Európai Unió Bíróságának 2017. július 26-i Mengesteab ítélete, C-670/16, EU:C:2017:587, 62. pont; 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, ECLI: EU:C:2017:2017:805, 44. pont).
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a 604/2013 rendelet alapján ilyen jog – legalábbis az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló esetekben – nem áll fenn.
- 14 A végső soron a jogorvoslattal kért családegyesítést anyagi jogi szempontból nem a 604/2013 rendelet, hanem a 2003/86 irányelv szabályozza, amely többek között megfelelő fellebbezés előírására kötelezi a tagállamokat (18. cikk). Ezáltal biztosítják a hatékony bírósági jogvédelmet a gyermek és a család érdekei tekintetében.
- 15 Más eredmény nem is lenne összeegyeztethető a 604/2013 rendelet azon céljával, hogy „lehetővé kell [tenni] különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe” ((5) preambulumbekzdés).

Sürgősség

- 16 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tárgyát képező jogkérdéseket nem egységesen értékelik a tagállamokban (lásd például: *The Migration Law Clinic of the VU Amsterdam, An Individual Legal Remedy against the Refusal of a Take Charge Request under the Dublin III Regulation*, 2020. szeptember, 6. szakasz, további hivatkozásokkal), főképp mivel e kérdésekről általában sürgősségi eljárásokban nem megtámadható határozatokkal döntenek.
- 17 E kérdések csak a Németországi Szövetségi Köztársaságban számos esetet érinthetnek (*Ergänzende Informationen zur Asylstatistik für das Jahr 2020 und das erste Quartal 2021 – Schwerpunktfragen zu Dublin-Verfahren*, Deutscher Bundestag, Drucksache 19/30849).
- 18 Ennélfogva az uniós jog egységes értelmezésének és alkalmazásának, valamint az uniós jog tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében – különösen a hatékony jogorvoslathoz való jognak az uniós jogrend szempontjából fennálló alapvető fontosságára és a 604/2013 rendeletnek a közös európai menekültügyi rendszer működése szempontjából fennálló alapvető fontosságára tekintettel – az Európai Unió Bíróságának határozatára van szükség.
- 19 Mivel a szokásos eljárási időtartamon belüli határozathozatal esetén az alapeljárás okafogyottá válhat például a görög hatóságoknak az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők menedékjog iránti kérelme tárgyában időközben hozott határozata vagy szabálytalan továbbutazás miatt, az Európai Unió Bíróságának gyors határozatára van szükség.
- 20 Az első-, másod-, harmad- és negyedrendű kérelmezők jelenleg Kósz szigetén egy menekülttáborban élnek kedvezőtlen életkörülmények között. Tartózkodásuk a görög jogszabályok alapján Kósz szigetére korlátozódik.